

[วันพฤหัสบดี 2004/11/25]

'ลองดู' พจนานุกรมออนไลน์ เปิดพรมแดนความรู้สู่เวบนอก

หยาดพิรุณ นุตสถาปนา

ตลาดอุปกรณ์พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นตลาดที่ทราบดีให้กับผู้พัฒนา อุปกรณ์มาอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มว่าจะกินยาว เนื่องจากนักศึกษาหรือแม้แต่คนทำงานจำนวนไม่น้อย จำเป็นต้องอาศัยพจนานุกรมสำหรับหาคำศัพท์ในการอ่านภาษาต่างดาว และพจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์สามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ทั้งด้วยขนาดพกพา และยังสามารถบรรจุคำศัพท์เฉพาะทางได้หลายสาขา

ทว่า ในการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ภาษาต่างประเทศ บางครั้งอาจต้องคอยก้มๆ เงยๆ หาคำศัพท์จนคอเคล็ด ว่าที่ดอกเตอร์สาขาปัญญาประดิษฐ์จากมหาวิทยาลัยชั้นนำของญี่ปุ่นจึงพัฒนาพจนานุกรมออนไลน์ที่แสดงภาษาไทยบนเว็บเพจ เป็นทางออกใหม่ในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาบนเว็บไซต์ต่างประเทศ

"ภัทรະ เกียรติเสวี" นักศึกษาระดับปริญญาเอก ชั้นปีที่ 2 คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาปัญญาประดิษฐ์ ของ The Graduate University for Advanced Studies (Sokendai)/National Institute of Informatics (NII) เจ้าของผลงานพจนานุกรมออนไลน์ "ลองดู" (<http://longdo.ex.nii.ac.jp/>) ที่เปิดให้บริการราวกลางปี 2546 บอกว่าระบบดังกล่าวที่พัฒนาขึ้นมาเป็นแค่งานอดิเรกที่ทำขึ้นเพราะใจรัก และได้รับแรงดลใจจากบริการพจนานุกรมของต่างชาติ

"จริงๆ แล้วจุดเริ่มก็คือ ในฐานะที่เป็นนักเรียน บางทีต้องอ่านหนังสือภาษาต่างประเทศ แล้วศัพท์หลายตัวมันก็ต้องเปิดพจนานุกรม ทีนี้พจนานุกรมออนไลน์นี้ สมัยก่อนยังไม่ค่อยมี พูดถึงภาษาต่างชาติ เช่น อังกฤษ-ไทย หรือ เยอรมัน-ไทย เป็นต้น พอไปดูของต่างชาติ อย่างเช่น บริการ LEO English-German dictionary แล้วรู้สึกประทับใจ เพราะว่ามีศัพท์เยอะและเร็ว" ภัทรະ เริ่มต้นบทสนทนา

"ที่นี่พอได้มาที่ National Institute of Informatics (Tokyo) ก็ได้เจอกับ ดร. วุฒิชัย อัมพรอรามเวทย์ ซึ่งเขาและทีมงานสมาคมนักวิชาชีพไทย ทำโครงการสายคำอยู่ (<http://saikam.nii.ac.jp/>) ซึ่งเป็นพจนานุกรมออนไลน์ ญี่ปุ่น-ไทย, ไทย-ญี่ปุ่น นับว่าเจ๋งเลยทีเดียว เราก็เลยต่อยอดแนวความคิดนี้ โดยทำส่วนภาษาอังกฤษ-ไทย, เยอรมัน-ไทย, ญี่ปุ่น-ไทย (ซึ่งเริ่มจากข้อมูลของ Saikam) และพอตอนหลังมีคนสนใจ มาช่วยทำเพิ่มในส่วนของ ฝรั่งเศส-ไทยครับ"

แนวคิดของ "ลองดู" หรือที่เจ้าของอยากให้เรียกว่า "บริการค้นหาคำและสร้างเนื้อหาพจนานุกรมไทย" ก็คือ ค้นหาได้ สร้างเนื้อหาเพิ่มได้ หรือจะค้นหาแบบด่วนๆ (PopThai) ก็ได้เช่นกัน

นอกจากนี้ เขายังได้นำข้อมูลของพจนานุกรมที่เปิดให้ใช้ฟรี อย่าง Nontri, HOPE, NECTEC Lexitron หรือว่า EDICT (ญี่ปุ่น-ไทย), Ding (เยอรมัน-ไทย) มาให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาได้ผ่านลองดู แบบไม่ต้องเสียเวลาไปที่อื่นต่อ เรียกว่ามาที่เดียวค้นได้ทุกแหล่ง

แต่ดูเหมือนลูกเล่นที่โดนใจคนเล่นเน็ตจอมขี้เกียจ เห็นจะหนีไม่พ้น "ป๊อปไทย" (<http://longdo.ex.nii.ac.jp/popthai/>) ที่ได้ ดร. วุฒิชัย มาช่วยพัฒนาให้เป็นบริการเสริมของ "ลองดู" แทนที่จะต้องเปิดค้นศัพท์ทีละคำ แต่เอาเมาส์ไปวางบนคำศัพท์ที่ไม่รู้จักบนหน้าเว็บ ก็จะได้คำแปลศัพท์นั้นๆ เป็นป๊อป-อัพขึ้นมาในบัดดล

"วิธีใช้ก็ไม่ยุ่งยาก พอเปิดหน้าเว็บลองดูขึ้นมา ตรงช่องป้อนคำศัพท์ ถ้าเปลี่ยนเป็นป้อนชื่อเว็บไซต์แทน มันก็จะวิ่งไปที่ป๊อปไทยเอง ประมาณว่าส่งข้อความไปที่หน้าเว็บเลย แล้วบริการนี้ก็จะส่งกลับมาเป็นหน้าเว็บเดิมนั้นแหละ แต่พอเอาเมาส์ไปวางบนคำศัพท์ที่ไม่รู้ ก็จะมีป๊อป-อัพคำแปลขึ้นมาให้"

Wise : โคมลอย
สร้างสวรรค์

"โคมลอย" เป็นหนึ่งในประเพณีที่จัดขึ้นทุกวันเพ็ญเดือน 12 โดยเชื่อกันว่าการที่โคมลอยขึ้นสู่เบื้องบน หมายถึง การบูชา พระเกษแก้วจุฬามณี

people of the week: โคร่งชายไร
สาย ความเร็วสูง "เอดจ์"

ในช่วงเกือบหนึ่งปีที่ผ่านมา สมอของฝ่ายพัฒนาธุรกิจและการตลาดของผู้ให้บริการ เครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ คงหลังสารอะดินาลีน ออกมาจนล้นทะลัก

- **เรื่องจากปก :** [ศาสตร์แห่งพล](#)
- **เรื่องจากปก 2 :** ['ลองดู' พจนานุกรมออนไลน์](#)
- **On Test :** [ต่ออินเตอร์เน็ต แบบไร้สายด้วย EDGE/GPRS Card](#)
- **IT ต่างประเทศ :** [เปิด สมรภูมิเดือด ยืดหัวหาด ตลาดดีวีดี](#)
- **IT zone :** [บอดสนิท ได้ถ้าใช้คอมพิวเตอร์](#)
- **Mac Corner :** [เตรียมตัวไปงาน CreativeWorld](#)
- **Open Source :** [อาทิตย์ดวงใหม่ Solaris 10](#)
- **ไฟโชนิกสัมพันธ์จรรยาแห่งแสง :** [สอดแนม การทำงานของ จอแอลซีดี](#)
- **Tip&Trick:** [Adobe Acrobat 7 ยืดดีดอันรับ ๙ PDF Workflow](#)
- **Game & Gamer :** [Lineage II เตรียมเปิด ให้ทดลองเล่นแล้ว..!!](#)
- **Game Calendar :** [ลอยกระทงกันแล้ว ขอเชิญ น้องแก้ว มาเล่นเกม..!!](#)
- **ชีวิตไร้สาย :** [บรรดแบนด์ ไร้สายตัวจริง เสียจริง](#)
- **กรองสถานการณ์ไอที :** [อาชีพที่ กับ Big Bang Project นกตลาดวัย "ตื่น"](#)
- **The Univers :** [สมาร์ท-1 เรื่องจริง ไม่ใช่ขี้มึน \(วิทยาศาสตร์\)](#)
- **Website Story :** [ก้าวทันโลก](#)

นอกจากนี้ ดร. วุฒิชัยยังได้ "ลองดูทุลมาร" (Longdo Toolbar) ที่สามารถเอาไปแปะบนเบราว์เซอร์ของอินเทอร์เน็ต เอ็กซ์พลอเรอร์ (ไออี) ได้โดยตรง มีทั้งช่องให้ใส่คำ และปุ่ม 'ป๊อปไทย' ให้กดได้ทันที เรียกว่าสะดวกขึ้นอีก เยอะ(<http://thaigate.nii.ac.jp/~vuthi/toolbar/download.html>)

เท่านั้นยังไม่พอ ผู้ที่มีชีวิตติดอยู่ในโลกไร้สายชนิดที่หาทางออกไม่เจอ สามารถใช้บริการลองดูผ่านมือถือหรือพีดีเอได้ เพียงแต่มีมือถือจะต้องเปิดเว็บภาษาไทยได้ หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องเข้าไปดาวน์โหลดซอฟต์แวร์ที่ ดร. วุฒิชัย (เจ้าเก่า) ทำไว้อีกเช่นเคย นั่นคือ "SimpleThai" (<http://thaigate.nii.ac.jp/~vuthi/simplethai/>) โปรแกรมอ่านข่าวบนเว็บไซต์ผ่านมือถือในรูปภาษาไทย ซึ่งลองดูจะเป็นอีกหนึ่งเมนูที่เพิ่มไว้ในซิมเปิลไทย

โดยที่การแสดงผลบนหน้าจอมือถือจะต่างจากหน้าเว็บไซต์เล็กน้อย เพราะต้องตัดภาพกราฟิกที่ไม่จำเป็นออก และจะมีเฉพาะฟังก์ชัน "ค้นหา" เท่านั้น

แม้ฐานข้อมูลศัพท์ของลองดูปัจจุบันจะยังไม่มากนัก แต่ภักดิ์เชื่อว่าด้วยคอนเซ็ปต์ที่เปิดกว้างให้คนออนไลน์สามารถเข้ามาเพิ่มคำในฐานข้อมูลได้โดยตรง จะทำให้ลองดูเติบโตขึ้นในไม่ช้า

"ตอนนี้ภาษาเยอรมัน-ไทย แอ็ดดิฟที่สุด ส่วนอังกฤษ-ไทยไปได้ช้าที่สุด ส่วนหนึ่งก็เพราะว่าเรามีพจนานุกรมอังกฤษ-ไทยที่เปิดให้ใช้ฟรีอยู่แล้วหลายตัว ซึ่งก็ครอบคลุมคำจำนวนมากอยู่แล้ว คำที่ไม่มีในพจนานุกรมเหล่านี้ เราถึงเอาใส่เพิ่มในลองดู"

สำหรับคนใญ่ญูที่ต้องการให้โลกเป็นสังคมอุดมปัญญา สามารถเป็นอาสาสมัครเพิ่มศัพท์ได้ทุกเมื่อที่ต้องการ วิธีการไม่ยาก เริ่มจากเอาเมาส์ไปวางบนคำ ถ้ามีคำแปล ระบบก็จะขึ้นคำแปลมา แต่ถ้าไม่มี ก็จะมีปุ่มให้คลิกว่า Add to Longdo หลังจากกดไปแล้ว ก็จะไปเข้าหน้าใส่คำของลองดู ซึ่งเมื่อผ่านกระบวนการตรวจสอบจากทีมงาน (Approver) แล้ว ศัพท์คำนั้นก็เข้าไปยังฐานข้อมูลทันที

เมื่อถามว่าจะมั่นใจในทีมงานตรวจสอบคำได้มากน้อยแค่ไหน ภักดิ์ยิ้มและตอบว่า

"พวก Approver ที่คอยตรวจสอบคำจะเป็นอาสาสมัครครับ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในต่างประเทศ มีที่ญี่ปุ่น เยอรมนี เมืองไทยก็มีนิดหน่อย ถ้าว่างเขาก็มาช่วยทำให้ ถ้าไม่ว่างก็ช้าหน่อย เวลาที่ใช้จริงๆ เร็วมากครับ ตรวจสอบเสร็จปุ๊บ ก็เข้าไปในฐานข้อมูลทันที อยู่ที่วาคณ Approver จะว่างเข้ามาตรวจสอบเมื่อไหร่ แต่เนื่องจากเป็นงานอาสาสมัคร ก็ต้องแล้วแต่สมัครใจครับ ที่ผ่านมาก็มีคนช่วยจำนวนหนึ่ง มีแอ็ดดิฟมากและน้อยแตกต่างกันไป"

ส่วนในเรื่องของความถูกต้อง เนื่องจากทีมงานไม่ใช่ นักภาษาศาสตร์ ก็เลยตั้งเป้าไว้แค่ให้ได้พจนานุกรมฉบับชาวบ้านอ่านได้และเข้าใจ คงเทียบกับราชบัณฑิตยสถาน ออกซฟอร์ด หรือพจนานุกรมที่ขายอยู่ไม่ได้ แต่ภักดิ์คิดว่าในเร็ว ๆ นี้ จะเชิญผู้เชี่ยวชาญมาทำหน้าที่ดูฐานข้อมูลและปรับปรุงกันเป็นรอบๆ อีกที

ผ่านไปได้ปีกว่าๆ จากที่เริ่มต้นมีคนใช้บริการวันละไม่กี่สิบคน ปัจจุบันมีผู้ใช้บริการเข้ามายังลองดูโดยเฉลี่ย 5,000-6,000 ครั้งต่อวัน โดยซอฟต์แวร์ที่ใช้หลักๆ ได้แก่ ลินุกซ์ อปาเช่ มายเอสคิวแอล (Linux/Apache/MySQL) และภาษาพีเอชพี ขณะที่ในส่วนของป๊อปไทยจะใช้เพิร์ล (Perl) เป็นหลัก

"ความเร็วตอนนี้ก็นับว่าใช้ได้เนครับ อย่างค้นแบบโหดๆ ก็ยังอยู่ที่สองสามวินาที หรือเร็วกว่านั้น ในอนาคตก็อยากปรับปรุงซอฟต์แวร์ให้ทำงานได้เร็วขึ้นอีก แต่ไม่ใช่เรื่องใหญ่ ผมว่า 'เนื้อหา' ยากกว่ามาก ตอนนี้อาจได้ความร่วมมือจากฝั่งนักภาษาศาสตร์ เพราะอาสาสมัครส่วนใหญ่จะเป็นแต่เด็กสายวิทย์ทั้งนั้น"

• **นาโนเทคโนโลยี จิว..แต่แจ๋ว :**
นาโนกับอุตสาหกรรมอาหาร

- แนะนำหนังสือ :
- New Product :
- Know How Know Why :

ข่าวย้อนหลัง ปี 2547

ข่าวย้อนหลัง ปี 2546

ข่าวย้อนหลังปี 2545

